ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE RUTHENIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, by
The Little Russian Nat'l Union
of America
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year...... $2.00 | Canada & Europe:
half year...... 1.00 | per year...... $3.00
single copy.... .03 | half year..... 1.50

СВОБОДА

УРЯДОВИЙ ОРГАН Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE L. R. NAT'L UNION OF AMERICA

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ:
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить три-рази на тиждень,
вівторок, четвер і суботу,
видає
„РУСКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік... $2.00 | Канада і Европа:
на пів року 1.00 | на рік...... $3.00
поод. число .03 | на пів року 1.50

РІК XXII. Джерзи Сіти, Н. Дж., второк 6-го жовтня 1914. Ч. 58. VOL. XXII. Jersey City, N. J., Tuesday, October 6 1914. N. 58.

ВЕЛИКА БИТВА НА НІМЕЦЬКІМ ПРАВІМ КРИЛІ ЩЕ НЕ РІШЕНА.

Німці здобули три форти кріпости Антверпії.

Побіда Німців над Москалями: Німці взяли 3.000 Москалів у неволю і забрали 18 гармат.

Москалі втікають у великім неладі з Карпат, розбиті угорським війском.

Війна з Росією.

в Галичині:

МОСКАЛІ У ВЕЛИКІЙ НЕБЕЗПЕЦІ.

Петроград (через Лондон), 4. жовтня. — **Сильні відділи німецькі заявили ся на терені в Галичині на північ від Тарнова. Заходить небезпека, що російська армія в Галичині буде окружена зі всіх сторін.**

О скілько в тім правди, годі провірити, бо ані австрійські ані німецькі телеграми не подають ніяких вістий про рух війск. З повнешої однак телеграми показуєть ся, що австрійські війска, уступаючи на захід, мали якраз на ціли втягнути Москалів в засідку. Найблизша однак будучність покаже, о скілько сей намір удав ся.

МОСКАЛІ УТІКАЮТЬ В НЕЛАДІ З КАРПАТ.

Лондон, 4. жовтня. — Тут наспіла бездротна телеграма, яка подає урядовий звіт з воєнного положеня в Галичині:

„Головний командант австрійсько-угорських війск, архикнязь Фрідріх, і наслідник престола, архикнязь Кароль Франц Йосиф, відбули перегляд австрійського війска в Галичині. Оба висказали велике вдоволенє щодо стану війск і їх войовничого запалу.

„Російські відділи, які вдерли ся через Карпати до мармароського комітату, побиті на голову австрійським війском, утікли у великім неладі і з великими стратами."

в Польськім Королівстві:

НІМЦІ ПОЛОНИЛИ 3.000 МОСКАЛІВ.

Лондон, 4. жовтня. — З Амстердаму телеґрафують:

„Командант Кеніґсберґа, німецької кріпости у Східних Прусах, оголосив урядово, що Німці полонили в битвах, які мали місце 1. і 2. жовтня в сувальській ґуберниї, 3.000 Москалів. Крім сего здобули 18 тяжких гармат, богато машинових карабінів і возів з воєнними матеріялами."

З повнешої телеграми показуєть ся, що петроградські вісти, які доносили про побіду армії ген. Ренненкампфа над Німцями коло Августова і Маріямполя (в сувальській ґуберниї), є зовсім неправдиві. Также є брехнею, немов російські війска знова перейшли німецьку границю у Східних Прусах коло Ґраєва.

МОСКАЛІ ОЦІНЮЮТЬ СИЛУ НІМЦІВ НА РОСІЙСЬКІМ ТЕРЕНІ НА 1,500.000.

Петроград (через Лондон), 4. жовтня. — **Російські знавці воєнні подають, що Німці нагромадили дотепер на російськім терені війни 30 корпусів війска. Силу одного корпуса оцінюють від 40.000 до 50.000. Ціла сила німецька, яка вже находить ся на боєвій лінії, має виносити 1.200.000 до 1.500.000. Німецькі війска є поділені на 6 головних армій. З того дві находять ся на півночи, дві в центрі т. є. в Польськім Королівстві, а дві у західній Галичині.**

ВАРШАВА ДРОЖИТЬ ПЕРЕД НІМЦЯМИ.

Петроград (через Лондон), 4. жовтня. — Військовий командант Варшави видав до мешканців міста слідуючу відозву:

„З причини ріжних неправдивих вістий населенє почало від якогось часу непокоїти ся, боячись занятя міста ворогами. На приказ головного команданта російських війск даю запевненє, що ані Варшаві ані її околиці не грозить найменьша небезпека. Взиваю проте мешканців міста, щоби були спокійні і вертали до своєї щоденної праці."

Якраз тими неправдивими вістями є урядові вісти російські про побіди над Німцями. Населенє Росії, як видно з повнешої телеграми, не вірить вже урядовим рапортам російського уряду. Чи відозва, видана на приказ головного команданта російських війск, зможе успокоїти населенє, належить дуже сумнівати ся. Повнеша телеграма сьвідчить рівнож, що німецька армія находить ся вже недалеко Варшави та, що небезпека облоги Варшави є велика.

ЦАР ЇДЕ НА ПОЛЕ БИТВИ?

Лондон, 4. жовтня. — **З Петрограду надійшла урядова вість, що російський цар удав ся на поле битви і виїхав в тій ціли до Варшави.**

Про виїзд царя на поле битви доносили петроградські телеграми ще на самім початку війни, але опісля замовкли. Видно, що цар задивив ся на німецького цісаря, який бере зі всіми синами живу участь у війні. Між німецьким цісарем і царем заходить однак велика ріжниця: німецький цісар є жовніром душею і тілом, а цар є боягуз і на військових справах нічого не розуміє ся. А може цар вже ладить ся в дорогу до Берліна? А може царя знова десь укрили, бо в Москві відай не чув ся безпечним?

Війна з Францією.

ПОЛОЖЕНЄ НІМЦІВ З КОЖДОЮ ХВИЛЕЮ КОРИСНІЙШЕ.

Берлін (бездр. телеґр.). — Загальне положенє стаєсь з кождим днем для Німців кориснійшим. Ціла Німеччина сподіваєть ся в найкоротшім часі великої рішаючої побіди над ворогами.

Послідний рапорт німецького ґенерального штабу подає, як звичайно, короткі, але правдиві вісти з поля війни. Вони є слідуючі:

„Зусиля союзників, щоби окружити німецьке праве крило, оказали ся безуспішними. Всі атаки відбито і прогнано неприятеля з його становищ.

„В центрі загальне положенє не змінилось. Французи вдарили на наші становища на схід від ріки Мез, але з великими стратами мусіли подати ся назад".

ПОСЛІДНИЙ УРЯДОВИЙ ФРАНЦУСЬКИЙ РАПОРТ.

Париж, 5. жовтня. — Міністерство війни оголосило слідуючі вісти з поля війни:

„На нашім лівім крилі в околиці Аррас йде боротьба в повнім розгарі, однак без осягненя якогось рішаючого висліду. По відбитю нападів неприятеля перейшли ми до офензиви, занявши сильні становища.

„В околиці Соасон наші війска посунули ся троха наперед, займаючи неприятельські становища.

„В центрі (в Арґонах) неприятель був приневолений подати ся на північ. Впрочім не прийшло до жадної більшої битви.

„На правім крилі не зайшла ніяка зміна".

Деякі часописи розголосили вість, що Французи полонили армію ґен. Клюка в силі 40.000 людий, забираючи у неволю і її команданта ґен. Клюка. Показало ся однак, що все те неправда, бо ні француський ні англійський урядовий рапорт про се зовсім не згадує.

З НІМЦЯМИ НЕ ЛЕГКА СПРАВА.

Лондон, 3. жовтня. — Англійський військовий знавець помістив в лондонській часописи „Таймс" артикул слідуючого змісту:

„Хочби союзним арміям удало ся Німців виперти з їх теперішних становищ, хочби удало ся прийти на поміч Бельгійцям і увільнити Антверпію від облоги, хочби російські війска, на які покладаємо великі надії, віднесли побіду над Німцями, то все треба бути сьвідомим тяжкої задачі, яка чекає всіх союзників навіть тоді, коли Німеччина буде приневолена заняти становище оборонне.

„Коли б Французам удало ся навіть зломити теперішну боєву лінію німецьку над рікою Айзн, то напевно покажеть ся, що Німці вже приготовили за собою нові, ще сильнійші оборонні лінії.

„Німеччина є сильно зєдинена. Німці нагромаджують щораз то нові сили і воєнні средства. Всі фабрики військові працюють без впину. Німецька фльота лагодить ся до нападу і, коли лише надійде догідна хвиля, виконає його з великою силою.

„Союзники мусять приготовити ся до довгої і дуже тяжкої боротьби зі сильним ворогом."

КЛОПІТ ФРАНЦУЗІВ З ІНДІЙЦЯМИ.

Лондон, 4. жовтня. — **З Парижа доносять, що індійські війска відїхали вже на поле битви. Серед військових кругів викликала велике занепокоєнє ся обставина, чи Індійці зможуть призвичаїти ся до розмірно зимного клімату француського.**

Є велика правдоподібність, що війна протягнеть ся через зиму. Індійці, які живуть в горячім краю, ледви чи зможуть звести зимно, хочби для них Французи постарали ся о зимове одінє. З повнешої телеграми належить вносити, що індійські війска вже тепер відчувають зміну клімату. Деякі знавці припускають, що з тої причини Індійців взагалі не можна буде ужити до ніякої акциї.

ЗАГАЛЬНЕ ПОЛОЖЕНЄ

НА ТЕРЕНІ ВІЙНИ З РОСІЄЮ:

Положенє на терені в Галичині не змінило ся. Петроградські телеграми в послідних днях про Галичину зовсім і не згадують. Натомісць тісамі телеграми доносять, що німецькі війска находять ся вже коло Тарнова. Коли се дійсно справдило ся, то ціла російська армія в Галичині опинила би ся в засідці. Від півночи Німці, від заходу і полудня Австрійці, а на сході сильна армія в Перемишли. Тому для Москалів в Галичині остає один вихід, завчасу вистікати.

Цілу увагу належить звернути тепер на події, яких належить небаром сподівати ся в Польськім Королівстві. Обі сторони ладять ся тут до головної розправи. Битва в Польськім Королівстві т. є в центрі довгої боєвої лінії буде мати рішаючий вислід на цілу кампанію проти Росії. Німеччина нагромадила в Польськім Королівстві около 1.500.000 війска. Головну команду над німецькими силами обняв ґен. Гінденбурґ, який свого часу відніс сьвітлу побіду над Москалями у Східних Прусах, беручи в полон 100.000 російську армію.

На схід від Східних Прус, в сувальській ґуберниї прийшло до поважнійшої стрічі між Німцями і Москалями. Німці віднесли знова побіду, беручи в полон 3.000 Москалів і здобуваючи 18 тяжких гармат.

Перехід на Угорщину Москалям не удав ся. Розбиті угорським війском, утікли Москалі в неладі і з великими стратами.

Про здобутє Перемишля Москалі мовчать, а тимсамим потверджують правдивість послідних вістий з Відня, що перемиська кріпость держить ся, а її залога уладжує від часу до часу напади на Москалів.

НА ТЕРЕНІ ВІЙНИ З ФРАНЦІЄЮ:

Четвертий тиждень триває боротьба у Франциї без ніякого рішаючого висліду. До найбільше кровавої битви прийшло на лівім француськім крилі коло Рой і Аррас. Обі сторони доносять про побіду, але обі згідно заявляють, що ті побіди не мають жадного рішучого впливу на загальне положенє. Загальне положенє не змінило ся.

Французи одержали нову поміч від Англії в силі 70.000 Індійців, які вже мали брати участь в битві під Соасон. Видно, що зі союзниками не конче добре, коли мусять стягати війска з цілого сьвіта. Є вже там Індійці, Австралійці, Канадійці, Туркоси, Неґри і пр.

Німці готовлять ся до нападу на Анґлію.

Одинока кріпость, яка ще знаходить ся в руках Бельґійців — се Антверпія. Німці з великою силою бомбардують полудневі і західні форти. Три форти находять ся вже в руках Німців. Упадок цілої кріпости вже недалекий.

ФРАНЦУСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ НА ПОЛИ БИТВИ.

Бордо, 4. жовтня. — **Француський президент Поанкаре, президент міністрів Вівіяні і міністер війни Мільранд відїхали з Бордо на поле битви. Вони мають намір відвідати головну кватиру француського ґенерального штабу і зложити подяку за дотеперішні успіхи армії.**

З тої нагоди деякі часописи розпустили поголоску, що Французи віднесли велику побіду над Німцями, подаючи се яко причину подорожи президента.

НІМЦІ ЗДОБУЛИ ТРИ ФОРТИ КРІПОСТИ АНТВЕРПІЇ.

Берлін (бездр. телеґр.), 4. жовтня. **З поля битви в Бельґії прийшли вісти про успішну облогу кріпости Антверпії. Дотеперішна облога кріпости дала сьвітлі висліди. Дні Антверпії вже почислені.**

По кривавій завзятій боротьбі німецькі війска здобули три форти: Вавр. Ст. Катрін і Дорпвельд. Форт Вельгем є цілковито знищений бомбардованєм.

Німецькі війска заняли місто Термонд (положене на полудневий схід від Антверпії). Ціле місто лежить в руїнах.

БЕЛЬҐІЙСЬКІ УРЯДОВІ ВІСТИ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ НІМЕЦЬКІ УСПІХИ.

Антверпія (через Лондон), 4. жовтня. — Пополудни оголошено слідуючий урядовий рапорт:

„Загальне положенє з огляду на форти є незмінене. Бомбардованє триває цілий день. Дотепер спричинені шкоди є незначні. Німці намагались приступом заняти форти, але всі напади відперто, задаючи Німцям великі страти."

Про правдивість бельґійських урядових рапортів була добра нагода переконатись після здобутя кріпостий Лєжу і Намуру. Ще в місяць по занятю Німцями обох тих кріпостий бельґійські урядові рапорти голосили, що всі форти тримають ся.

З попередної телеграми з Берліна належить припускати, що упадок Антверпії є неминучий і то в дуже короткім часі.

АНГЛІЙСЬКА АРМІЯ НА ПОМІЧ БЕЛЬҐІЙЦЯМ.

Лондон, 5. жовтня. — **В бельґійській пристани висіли значні англійські війска, щоби прийти в поміч Бельґійцям в Антверпії. Англійська армія розпочала похід в напрямі Антверпії.**

Повнеша телеграма не виглядає на правдоподібну. Німці, які мають в своїм посіданю цілу Бельґію (крім Антверпії), мусіли добре обезпечити ся на случай нападу зі сторони Французів та Англійців.

ДО МОЇХ БРАТІВ В АМЕРИЦІ.

Дорогі Брати! Днесь лунає по цілім сьвіті клич: війна! І в нас, в нашім старім краю кипить тепер завзята борба між армією австрійською а російською і богато наших братів і свояків боре ся на поли битви і свою кров проливає за чужі держави. Але що з того будуть мати їх жінки і діти, які не мають навіть де мешкати.

Друге знов, богато мущин виїхало за море і відси не годні аиї повернути ані жадної помочи дати, — а що вони тут роблять?! — Я вам, добрі люди, скажу, бо видку, що діє ся всюди по плейзах.

Через тиждень чоловік тяжко працює і думає про свою біду, про старий край і тоді згадає про свою жену і діти та про родичів своїх, але коли прийде вільна від роботи неділя, то тоді чоловік думає і робить инакше.

Коли тепер в нашім краю кипить завзятий бій і по селах мало мущин лишило ся дома, тільки самі жінки з дрібними дітьми, і коли цісарський розказ прийшов, щоб забирати ся з села, то можна собі представити, яка тревога там тепер панує! Хто що годен, — забирає і їде, але не знає, де буде почувати і чим буде жити. А азійські жовніри з Росії знущають ся, як тільки хотять, бо слаба женщина не годна їм оперти ся, бо не має сили, і не одна може вже не буде на тім сьвіті. Таксамо і діти безсильні і мусять погибати з голоду.

Тож то ви, Братя, котрі тут в Америці проживаєте, а ваші родини карають ся тепер у старім краю, — що ви робите?

Я навмисне переїхав ся по кількох наших громадах і подивив ся зблизка на ваші діла. Коли прийде неділя, то мало не в кождім гавзї, де наші люди мешкають, всюди віска, пиво, вино і инші трунки. Гроші, котрі чоловік заробить, пускає мов з вітром і не згадає навіть, що бідна його жінка робить з малими дітьми, але собі попиває здоров і співає так, що той спів чути по цілім місті, а другі народи слухають і зпрають ся та тільки головами кивають, що наш нарід такий недбалий, що навіть не подумає про свій край і про свою родину, що вона там робить.

Тож кличу до вас всїх: Покиньте тоту натуру, а робіть поступи инакше! Вступайте до Українського Народного Союза, а гроші, що їх з трудом заробляєте, складайте на лиху годину для своїх дітий. І про себе подбайте, бо тепер ніхто не знає, чи буде мав до чого повернути і до кого. Може нема вже і на сьвіті його фамілії, тай і маєток може пійшов з димом. І з ґрунтом хто знає, як може бути, бо що було в Австрії, того не буде в Росії, хиба би всьо цілком змінило ся.

Ідіть, Братя, за покликом Української Народної Ради і спішіть радо зі своїми лептами на Фонд Визволеня України. Не жалуйте гроша на таку сьвяту ціль, бо хтож нам відбудує нашу дорогу Вітчину, як ми самі о се не подбаємо?

Т. П.

ЦІКАВІ ДРІБНИЦІ.

Пять тисяч пчіл важуть один фунт, коли опускають улий; колиж до него вертають, наладовані медом, тоді їх вага подвоюєть ся.

Всї жебраки в Хінах платять податок, а правительство визначує кождому з них осібне місце, на якім йому вільно жебрати.

У Злучених Державах находить ся 20.000 кінотеатрів (мошен або мувінг пікчерс).

В 1913 р. випродукувано у Франції 424.117.000 гальонів пива.

В Ню Йорку і околици находить ся 4.000 жиїдних робітників, що виробляють трумни.

Річна платня президентів колеґій у Злучених Державах виносить від $800 до $12.500.

Докладні обчисленя виказали, що за останних 75 літ потонуло 2.000 кораблів і стратило житє 700 людий у небезпечнім морськім переїзді довкола рога Код (Cape Cod). Кейп Код находить ся між Атлянтийським океаном а заливом Кейп Код у стейті Масачусетс.

За перших шість місяців біжучого року було в Злучених Державах 20 линчів (самосудів) — о 4 меньше, ніж за тойсамий час минулого року.

З 18.000 робітників, які виробляють цигара в Італії, 16.000 є женщинами.

У Франції було минулого року 14.500 правних розводів.

Околиця Риму (в Італії) достарчила минулого року 179.900 метричних сотнарів оливок.

В місцевости Конґсберґ (в Норвеґії) находять ся срібні майни, з яких видобувають срібло без перерви вже 309 літ.

В німецькім місті Зонненберґ виробляють річно забавок на суму понад $29.000.000.

Лондон (столиця Анґлії) видає річно $40.000.000 на добродійні цїли.

На цілім сьвіті умирає пересїчно 67 осіб на одну мінуту, а родить ся пересічно 70 осіб.

Кажуть, що на кождий акер ґрунту в Анґлії є один щур, а всї щурі разом роблять фармерам шкоду, оцінену на $73.000.000 річно.

Запотребоване угля на цілім сьвіті подвоюєть ся за кождих десять літ останного столїтя.

Богатство Франції обчисляють на $50.000.000.000 (пятьдесять мілїярдів долярів).

Між 1907 а 1912 р. зменьшило ся в Німеччині число рогатої худоби о 500.000 штук.

Анґлія зуживає річно 34.000.000 тон угля лише на самі домашні потреби.

На зладжене одного визначного кінематоґрафічного фільму в Анґлії видано сорок тисяч долярів.

Хінське правительство має під пору 23 чужосторонних дорадників. З того числа найбільше припадає на Німеччину, яка має там 5 своїх відпоручників.

Палата депутатів у Франції призначила на панамську виставу $400.000. Всїх народностий на сю виставу (вона відбудеть ся у Сан Франціско на другий рік) зголосило ся доси 38.

А. Вейд з Лос Анджелес, Кал., зладив недавно годинник, який перед ударом кождої години виґравати буде осібну мельодію (переважно американські популярні пісні). Всїх мельодій буде отже 12, але за маленькою переміною відповідного механїзму сих мельодій може бути 24. Сей годинник є 6½ стіп високий, а ходить і грає за помочию електрики із звичайної електричної батерії.

Покоївки анґлійських пань дістають на рік пересічно по $135 платнї.

У пекарськім промислї в Німеччині є 50.000 термінаторів.

У Злучених Державах зїдають стілько мороженого (айс крім), що на кожду особу припадає пересїчно по 5 кварт на рік.

У Шікаґо посварили ся за щось дві фамілії і завдали себе до суду. Судія розслїдив справу і видав такий засуд: Фамілія, що розпочала сварку, має ту другу фамілію взяти на свій конт до театру, а по представленю має її „зафундувати" вечеру.

У Швеції находить ся одна копальня міди, з якої добувають сей метал без перерви вже 800 літ.

Росія має 250.000 жовнїрів жидів; в Австрії є їх 52.000.

Стейт Місурі продав минулого року 4.126.126 тон піску і шутру за суму $1.109.233.

Учені люди запевняють, що гнів, злість, боязнь і инші умові зворушеня можуть цілковито здержати травленє і спричинити небезпечні недуги шлок.

Ріка пливе найбистрійше у пятій части своєї глубини під поверхнею, а пересїчна бистрота струї є та, що находить ся в двох пятих частях глубини понад дном ріки.

У французькім місті Лион є одна улиця, що називаєть ся Републиканською. Ся улиця є вимощена шклом. Шкляні кльоцки мають вісїм квадратових цалів поверхні і уложені побіч себе так близко, що вода не може перейти шпарами між поодинокими кльоцками.

Анґлія має 391 ріжних родів птиць, але тільки 140 остає там через цілий рік.

Почта Злучених Держав затруднює 300.000 людий, а через їх руки переходить річно 15.000.000.000 почтових пересилок.

В останних десяти роках засаджено здовж улиць столичного міста Арґентини (в полудневій Америці), Буенос Айрес, 142.000 дерев.

Під одну величезну будівлю в Ню Йорку положено фундаменти ще перед тим, нїм розібрано старий будинок, що стояв на тімсамім місци.

Обчислено, що по всїх кінотеатрах (мувінґ пікчерах) на цілім сьвіті уживають річно близко 300.000.000 стіп або 55.000 миль кінематоґрафічних фільм, щоби вдоволити вимоги публики, яка любуєть ся в сих представленях.

Австралійці і Новозеляндці споживають найбільше мяса на сьвіті. Австралієць зїдає річно 262 фунти мяса, а Новозеляндець 212 фунтів. Американець споживає за тойсамий час 185 фунтів, а Анґлієць лише 105 фунтів.

Телефони Злучених Держав затруднюють 125.000 дівчат.

Дві тисячі стіп над поверхнею землї воздух є вільний від бацилїв.

Резервові ліси (яких не можна вирубувати) в нюйорськім стейтї обіймають просторонь 1.825.000 акрів, а їх вартість оцінюють на $30.000.000.

В Німеччині було в минулім роцї 11.785 автомобілевих випадків, у яких покалїчило ся 6.313 осіб.

Богато ростин звиває свої листки і цьвіти на случай дощу, натомісць салата розвиває в такім випадку платки своїх цьвітів.

Недавно винайдено такі електричні вітраки, котрі не тільки охолоджують горячий воздух в кімнаті, але рівночасно звохчують його.

Незанятих робітників в Анґлії є 330.000 в найліпших, а 1.425.000 в найгірших часах, або пересїчно 800.000 до 900.000.

Найбільша знайдена доси глубінь моря виносить 32.089 стіп.

Деякі натуралїсти впевняють, що лебідь жиє пересїчно 180 лїт.

Досліди виказали, що карлики (куці люди) доживають глубокої старости, натомісць великани умирають звичайно в молодім вїцї.

В жаднім місті у Злучених Державах нема стільки аматорів бездротного телєґрафу, що в Філядельфії.

Перша половина пайнта молока при доєнню заключає лише 1.07 процент сметанки, натомісць послїдна половина пайнта має її 10.36 процент.

На Яві (один з островів Індійського архіпеляґу) жиють павуки, які випускають зі себе таку сильну павутину, що треба аж ножа, аби її розтяти.

Мясо з передних части бобра має смак подібний до воловини, а мясо з задних части має смак риби.

Переважна частина ріжних птахів заховуєть ся дуже неспокійно, коли наближаєть ся зміна погоди.

В західних краях Злучених Держав є ще богато дешевих земель. В тих околицях, де вже заведено штучне наводнене, акер ґрунту коштує тепер 10 до 100 долярів, а перед 13 роками, коли наводненя ще не було, платило ся за акер по 1 доляровп.

В манїтобськім соймі (Манїтоба є одною з провінцій Канади) внесено законопроект, на підставі якого не вільно білим жінкам і дївчатам працювати в якійнебудь фабрицї, котрої властителем або управителем є Хінець.

С. В. Александер у Лос Анджелес, Кал., має яблінку, яка минулого року зародила аж два рази, а за кождим разом инший рід яблок.

Жадні дороги на сьвіті не мають стільки пороху в лїтї і стільки болота у слотній порі року, що дороги на рівнинах Арґентини (република в полудневій Америці). З того приводу уживають там возів, яких колеса мають у промірі 6 до 15 стіп.

Перед кількома роками Росія була сильною суперницею Злучених Держав щодо продукції нафти. Тепер російська імперія видає заледви 68 процент з того, що достарчає сама тільки Калїфорнія, а лише трохи більше від Оклягоми.

Пожежі лїсів у Злучених Державах спричиняють на рік пересїчно утрату житя 70 осіб і знищене будівельного матеріялу вартости $25.000.000.

ДОПИСИ

З ROCHESTER, N. Y.

З огляду на велику, загально европейську війну, за стараньєм сьвідомійших одиниць нашої місцевости відбуло ся у нас дня 27. вересня с. р. велике всенародне віче. Віче отворив предс. „Укр. Клюбу" і читальнї „Просьвіти" т. Н. Швець о годинї 3-ій по полудни, поясняючи зібраним ціль віча, та просив, щоби вислухали з увагою рефератів. Відтак покликав на предсїдателя віча т. С. Скленковича.

Тов. Скленкович, обнявши уряд предсїдателя, подякував зібраним за честь, та просив зібраних, щоби у так важній хвили застановились поважно над судьбою своєю і судьбою своїх братів за океаном, котрі своєю кровю зрошують рідну землицю. Навівши порядок віча, покликав на заступників предсїдателя т. т. Ів. Пастущина і Н. Муранка, а на секретарів т. т. В. Зубика і Д. Федика.

Перший реферат виголосив т. С. Скленкович, зачинаючи його словами: „Високоповажані Панї і Панове! Надзвичайно важна хвиля зібрала нас тут нинї. Ми запросили вас, щоби застановитись над недолею поневоленої нашої рідної Неньки-України. Наша вітчина, там де ми родились, де ми зросли, злита кровю братів і батьків наших. Кровожадний цар наслав на нашу рідну землю навалу зоружених диких орд. Не досить йому того, що загарбав цїлу Україну; не досить йому того, що знущавсь над трийцятьмілїоновим нашим народом, — він єще сягає своєю кровожадною рукою і по тих чотири мілїони українського народу в Галичині".

Відтак в своїй річевій промові перейшов цїлу історію українського народу від перших початків заснованя славяньских держав аж до теперішних часів. Дальше говорив так: „Цїла Европа гремить від гарматних куль! Сотки тисяч молодого цьвіту кладе свої буйні голови в борбі за волю українського народу! Наші рідні брати несуть в жертву своє житє, щоби лише приверцути зрабовану волю Неньцї-Українї. Наша вітчина зрабована, знищена! Мілїони російського війска валяло цїлу Галичину! Спокій і добробут зробив місце російському кнутови, розбоям та грабежам! В так важній хвили і ми мусимо сказати своє рішуче слово! Ми повинні сказати цїлому сьвітови, що наш український нарід хоче жити і мусить жити! На вільній земли Вашінґтона ми отверто і голосно заявім, що осуджуємо як найострійше наїзд варварських орд царя деспота на наш край. Та ми повинні носитись з надією, що вкінци Австрія і Німеччина переможуть російську навалу, а в такім разї можемо сподївати ся, що на нашій Українї засяє луч сонця і настане братерське житє, зрабоване нам перед 260 роками. Терпеливо ожидаймо вільної України!"

Другий з ряду забрав голос т. Н. Муранко. Сей представив розвиток українського народу в Галичині і в Росії в виді двох огородів з цьвітами. Хоч Галичина — огород меньший, то однак цьвіти є о много гарнійші і лїпше розвинені. В огороді більшім — в Росії — хоч цьвітів є більше, то однак всї немов закриті, занидїлі. Все те бачила Росія і завидувала нашому народови в Галичині, побоюючись, щоби він не дійшов колись до великої могучости і не перетягнув російських Українців на свою сторону силою революції. Росія налякалась того, бо в противнім разї сталаб безвартісна. І щоби знайти причину до війни, намовила Сербію до замордованя австрійського престолонаслїдника. І так дійсно стало ся. Із замордованем Франца Фердинанда розгорілась війна на полудни Австрії з Сербією. Росія нїбито в оборонї Славян виповіла війну Австрії. Однак наш нарід знає, чим пахне російське ярмо і як може, боронить свою вітчину, не зважаючи на своє житє, з надією, що поневолена Україна воскресне, луч правди засьвітить і помолять ся на волї невольницькі діти.

По тім забрав голос т. Ів. Пастущин. В своїх горячих словах представив зібраним, що неодин з нас, їдучи в чужину шукати лучшої долї, носив ся з гадкою, що за якийсь час поверне назад до свого рідного краю, до своєї рідні. Та судьба хотїла инакше: В цїлій Европі розгорілась війна. Неодин батько, полишаючи жену і маленькі діточки та цїлу господарку, пійшов до бою. Страх і голод огорнув цїлі маси народу. Неодна мати з діточками криєсь по лїсах і дебрах, щоби лише схоронитись від ворога. Щоби помогти біднцм, всї народности закладають Народні Комітети, яких цїлию є збирати гроші і по скінченю війни вислати їх голодуючим поостаившим вдовам та сиротам і калїкам. Тож і ми, рочестерські Українцї, не повинні лишитись позаду. Складаймо жертви після своєї можности, а сей гріш на дармо не пійде. Може якраз вратуєсь від смерти якась людина і колись стане в оборонї нашій.

Неодному з зібраних покотилась по лици горяча сльоза. Не забуваючи на своїх, неодин з дрожачою рукою жертвував може і так послїдний гріш.

В такім самім напрямі говорив також т. Н. Кисїль.

Зібрано на сю цїль 51 долярів і 85 ц.

Імена усїх жертводавців будуть поміщені в осібнім числї.

На внесенє предсїдателя т. Скленковича вибрано Народний Комітет до збираня дальших жертв. До комітету увійшли слїдуючі особи: т. Скленкович, предс.; т. В. Накула, секр.; Мих. Мелех, кас. і чотири колектори: Н. Шевчук, Н. Грицак, Антін Тимків і Д. Захарків.

При кінци предсїдатель поставив слїдуючі резолюції, котрі члени приняли одноголосно:

Всенародне віче Українців в Рочестер, Н. Й., відбуте дня 27. вересня с. р. жалує з приводу вибуху великої европейської війни, але супроти довершеного факту ухвалює одноголосно слїдуючі резолюції:

1. Повстанем з місць віддає заслужену честь українським борцям за зрабовані права українського народа деспотичною Росією, тою відвічною тюрмою всїх поневолених народів.

2. Висказує свої горячі співчутя вдовам і сиротам по поляглих українських борцях за самостійну Україну.

3. З огляду на се, що теперішну европейську війну викликала лише варварська Росія, під претекстом увільненя славянських народів зпід австрійського правлїня, а в дійсности лише на се, аби загарбати Галичину, замешкалу 4-мілїоновим українським народом і знищити його таксамо, як від Переяславського договору нищить 30-мілїонів наших братів, — віче бажає горячо цілковитого погрому і розпаду варварської Росії.

4. З огляду на се, що 4-мілїоновий український народ, який посслений в межах конституційної австрійської держави, тїшить ся якою-такою свободою, симпатії наші по сторонї старенького володаря Австро-Угорщини і її союзниці, могучої Німеччини.

5. Заносимо як найгрімкійший протест перед форум цїлого культурного сьвіта, що такі народи, як Анґлійцї та Французи дали ся втягнути до тої братоубийчої війни, яку ведуть поневолені народи з деспотичною та варварською Росією, котрої ідеєю є лише кнут, нагайка, тюрма та Сибір.

6. Бажаємо як найскоршого укінчення сеї страшної европейської різнї і перебудови европейських держав на держави національні то є: Литва для Литовців, Польща для Поляків а Україна для Українців.

7. Віче ухвалює горячу подяку для президента Злучених Держав п. Вудрова Вілсона за його заходи коло приверненя европейського мира і просить його, аби ужив всїх своїх сил і старань зачате діло допровадити до кінця.

8. Ухвалюємо також заложити у нас в Рочестер, Н. Й., місцевий комітет, котрого задачею буде збирати датки на Фонд Визволеня України, а рівночасно висловлюємо бажанє, щоби, коли „Українська Народна Рада" увійде в житє, делеґат нашого місцевого комітету входив в склад „Української Народної Ради".

Предсїдатель заявив, що ті всї резолюції будуть переведені на німецьку мову і поміщені в тутешних місцевих часописях, а заразом з німецького будуть переведені на анґлійську мову і рівнож будуть поміщені в анґлійських денниках.

Д. Федик і В. Зубик,
секретарі віча.

Протест.

Деякі нюйорські делеґати, невдоволені з ухвал XIII. головної конвенції Р. Н. Союза, видали на днях „Відозву" і „Протест" та розіслали ті свої письма по всїх відділах нашої орґанізації. Між підписаними під „Відозвою" делеґатами я на велике здивованє знайшов і своє імя. Заявляю отсим, що я **сеї відозви ніколи не підписував і не дав нікому права класти під нею мій підпис.** З того видно, що автор чи автори „Відозви" попоповнили каригідний вчинок, бо положили під нею підпис делеґата без його відомости і волї. Я на сім місци протестую проти такого нечесного поступку, а рівночасно з тим заявляю публично, що із змістом сеї „Відозви" цілковито не годжу ся, бо уважаю її за безосновний напад на безвинних людий.

Николай Франчук,
бувший делеґат з від. 233 в Ню Йорку.

РОЗМЕТ Р. Н. СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ ЖОВТЕНЬ 1914 р.

Член на цїле посмертне платить $1.50, а на половину посмертного 86 цнт.

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN NEWSPAPER
Published three times a week Tuesday, Thursday and Saturday, at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
TELEPHONE: 498 JERSEY CITY.

Published by
The Little Russian Nat'l Union of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year, for Canada three dollars a year.
Single copy: 3 cts.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Оплачувати ґазету треба завсіди в горі.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий мопі ордер. Мопі ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтара або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, вишить ся, коли в горі не було назначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", Редакція не відповідає.

РУСЬ-УКРАЇНА ПЕРЕД ПРИНЯТЄМ ХРИСТІЯНСТВА.

В звістках чужоземців, які маємо з IX. і X. віку, наші князі і їх дружина все зветь ся Русию, руськими. У нас же Русию звалась лише Київщина. Звідки повстала отся назва Русь, про се ми не знаємо.

Один арабський письменник з IX. віку так описує сї руські дружини: „Русь не має ні земель, ні сел, ні поля, вона промишляє тільки продажею соболиних і инших шкірок. Вона нападає на землї Словян і забирає там людий в неволю, а потім продає їх... Коли в Русина родить ся син, батько дитини кладе перед него голий меч і каже: „Я не лишу тобі ніякого маєтку, матимеш тільки те, що здобудеш сим мечем".

Сусїди знали добре сю Русь: вона нападала на сусїдні землї, забираючи добичу і людий та торгувала сим товаром з сусїдами.

Один писатель з X. віку пише про Русь таке: „Як настає місяць падолист, зараз князї руські з усею Русию виходять з Київа й ідуть на полюдє (збиранє данини) в посїлости Словян, Деревлян, Дреговичів, Кривичів, Сїверян і инших Словян, підвластних Руси. Там перегодовують ся вони цїлу зиму, а в місяци цьвітни, як ростає лїд на Днїпрі, вертають ся до Київа. Тут вони споряджують свої човни і пливуть до Византії".

Сї дружини в IX. і X. віцї складали ся не тільки з місцевих людий, а і з захожих Скандинавців, Варягів. В першій половинї X. віку серед висшого київського боярства бачимо велику масу Варягів. Маємо імена послів київського князя і його намісників в трактатах з Византією 907, 911 і 944 рр. і серед них більше скандинавських імен, як словянських. Се був час усобиць в скандинавських землях і богато ріжних значних людий, а з ними і рядових вояків пускало ся в сьвіт, здобувати собі нові оселї, або вступати в службу ріжних володарів. До першої половини XI. віку знаходимо еще богато у наших князїв варяжської служби. Були се добрі вояки, сьміливі, охочі, а при тім не звязані нїчим з краєм, з людностию — хоч на чужих їх посилати, хоч на своїх людий.

ГАЛИЦЬКІ ПОВСТАНЯ XV—XVI. ВІКУ.

По смерти останнього галицького князя Юрія Болеслава 7. цьвітня 1340 р. розпочала ся довголїтна боротьба о його спадщину між галицьким боярством, що лучило ся з Литвою і Татарами, а Польщею й Угорщиною. Боротьба не довела до бажаного кінця, не вернула Галичини самостійности; галицька земля від 1387 р. була вже постійно польською провінцією, „руським воєводством". Але між народом лишили ся традиції давної незавнсимости ще довгі часи; останки української шляхти, духовеньство, сьвідомійше селяньство і міщаньство шукало нагоди, щоби розпочати нову війну з Поляками. Поміч в сїй боротьбі знайшла Галичина в сусїдній Волощині (нинї Румунія); тамошні князї „господарі" хотїли прилучити Галичину до своєї держави. Впершиє підняв рух против Польщі селянин Муха 1490 р. Се був чоловік завзятий і знав ся добре на війнї. Він зібрав до 10.000 війска з селян із Галичини й Волощини і напав на Покутє. Був під Снятином, зруйнував богато міст і сїл, а потім пустив ся в дальші сторони, підійшов до Галича, переправив ся з війском через Днїстер і наблизив ся до Рогатина. По дорозї лучила ся з ним українська шляхта, невдоволена з чужого панованя, так нпр. Березовські. По Польщі пійшла тривога, король скликав шляхту в загальний похід і просив помочи навіть в Прусії. Королївське війско заступило дорогу Мусї під Рогатином і розбило його силу; богато війска загинуло на місцї, инші потонули в Днїстрі, а сам Муха втік на Волощину. Потім хотїв ще раз розпочати війну в Галичинї, але се йому не вдало ся: зрадила його якась жінка, з якою любив ся. Поляки його арештували і відіслали до Кракова; там умер Муха у вязници. В 1491 р. напав на Галичину Андрій Барул з Волощини, що звав себе правним спадкоємцем Руси, яку польський король Казимир силоміць забрав собі: але його також арештовано. І пізнїйше галицьке населене все помагало волоським воєводам, які воювали з Польщею. Лїтом 1509 р. підчас волоської війни в Галичинї прилучило ся до воєводи Богдана богато нашої шляхти, як Шумлянські, Витвицькі, Дрогомирецькі, Балицькі, Березовські, Луцькі. Король мусїв видати 1511 р. приказ, щоби галицьке духовеньство не їздило сьвятити ся до Волощини, бо були підозріня, що там зраджують тайни польського королївства і змовляють ся з ворогами. В 1530 р. знов лучила ся наша шляхта з волоським воєводою, а він її приймав ласкаво, а людий римського обряду казав убивати. Сї повстаня не довели на жаль до ніякої зміни в положеню Галичини, наш край і дальше лишив ся при Польщі. Наші повстанцї звичайно переплачували житєм свої сьміливі замисли, иншим конфісковано майно; найбільше потерпіла на тім наша українська шляхта, бо її найбільше переслїдувано і маєтки її переходили в чужі руки.

Відважна жінка.

(Наукова виправа Французки до середущої Африки).

Наукові виправи були досі виключним привілеєм мущин. В нашім столїтю однак, в котрім жінки добули собі так широке рівноуправнене, нікого не здивує, що жіночий пол і на тій области починає робити конкуренцію „панам сотворіня".

Пані М. Робі, жінка, що належить до найлїпших кругів французького товариства, постановила підняти ся подорожи по державі Конго, в котрій товаришило їй заледви кількох Муринів. Вона звиджувала такі части краю, до котрих перед нею не заглянула жадна біла женщина. Пані Робі зазнала численних пригод і нераз зложила докази своєї незвичайної відваги і майже не жіночої енергії. В кінци вийшла однак побідно із всїх небезпеченств і тепер описує займаючо в однім англїйським дневнику свою подорож. Передовсїм цїкавий опис переговорів з ріжними начальниками Муринів, при котрих пані Робі виявила великий дипльоматичний хист.

— Одної ночи — пише між иншим пані Робі — збудив мене якийсь шелест перед моїм шатром. Я мала враженє, що якийсь чоловік чи зьвіря кружить коло мене. В тій хвили взяла я в руки револьвер, котрий постійно лежав набитий коло мене і вийшла в поле. В неневнім сьвітлї місяця побачила я якусь чорну стать, котра на мій вид почала втїкати. Я стрілила два рази в воздух і стать зникла. Я мала чорного слугу, котрий давав менї богато клопоту. Був часто зухвалий і заєдно жадав гроший та товарів до заміни, аби міг робити з иншими Муринами інтереси та порядно обнахровувати їх при тій нагоді. Він мав вже трохи просьвіти, а при тім була се добра купецька голова. Звав ся Мокасса. Я була певна, що то він хотїв мене в сїй напасти і обрабувати.

Слїдуючого рана прийшов Мокасса до мого шатра трохи збентежений і став нарікати, що хтось украв йому пакунок, в котрім знаходили ся всї куплені ним річи. Вкінци збентежене уступило місця вродженій безличности; він зажадав рішучо, щоб я йому звернула шкоду. Я очевидно не думала сповнити його жаданя, але удала, що годжу ся на його просьбу і запитала, що йому скрадено. Він став менї вичисляти всякі можливі і неможливі предмети, про котрі я знала, що їх нїколи не мав. Вкінци однак остогидла менї його безлична брехня, я казала привязати його до дерева і так довго бити прутом, доки не признав ся, що то він хотїв мене в ночи напасти й обрабувати, як також, що йому нїчого не скрадено. Се вистарчило менї. Я казала Мурина відвязати і прогнала від себе. Я була переконана, що при відомій мстивости його раси зробить менї щось злого, але він мав для мене надто велике поважане і був радий, що на тім лише скінчило ся.

Протягом дня відвідало мене кількох начальників сусїдних родів, котрих я угостила, і котрі віддячили ся менї за те тим, що жертвували менї курята та богато яєць. Я приняла очевидно з вдячностию сей „дарунок". Хтож однак опише моє счудоване, коли вже слїдуючого дня зявив ся у мене якийсь Мурин і в імени своїх начальників зажадав, аби я заплатила за курки і яйця. Цїна, якої за те зажадав, була просто безлична, тож я не мала зовсім наміру дати ся до того степеня опукати Муринам. Сили не могла я однак уживати, бо лотри були би на менї певно пімстили ся.

На щастє мала я ще при собі великий шнур фальшивих перел, котрі робили дуже гарне враженє: я постановила спробувати винагородити ними начальників, хоч не дуже сподївала ся, щоб менї ся штука вдала ся. Я дала отже послови перли, се значить, кинула їх під ноги і крикнула, що він і всї Мурини на сьвітї не варті стільки, що сей шнур перел (я їх в Парижи купила за два франки, але про се послови не згадувала). Мурин відійшов невдоволений, що не заповідало нїчо доброго. Якже однак я здивувала ся, коли сей чоловік зявив ся по полудни обладований як осел яйцями і курятами! По численних глибоких уклонах зачав до мене торжественну промову, в якій назвав мене найчеснїйшою і найвідважнїйшою білою жінкою, котра колинебудь бувала в Африцї. Рівночасно висловив найгорячійшу подяку в імени своїх панів, котрих дарунок дуже врадував і котрі в нагороду за се прислали менї яйця й кури. Очевидно пустий сьміх огорнув мене на думку про се, що Мурини дали ся одурити фальшивими перлами. Я заховала однак повагу і удавала, що післала їм справдї дарунок великої вартости.

Слїдуючого дня ми звинули шатра і по сорокдневнім прикрім маршу, в часї котрого мої два товариші розхорували ся тяжко і мусїли лишити ся, прибули до Кікондя, богатого в прегарні пальмові гаї. Зрештою є се найшідлившє гнїздо, яке я бачила в Африцї. Було там множество москітів і ми не могли оборонити ся просто перед тими кровожадними комахами. Наслїдки їх укушень показали ся у мене вже слїдуючого дня, бо я не могла рушити ся, голова і цїле тїло боліло мене страшно: я вже знала, що мене опанувала малярія, яку ті комахи приносять. На щастє я мала при собі відповідні средства против неї і вже по короткім часї почула я значну полекшу.

Дальшу нашу подорож відбували ми в човнї. При сїй нагоді я пережила страшну пригоду. Кількох моїх чорних товаришів веслувало, а я кермувала і уважно дивила ся на ріку, щоби не наїхати на яку підводну перешкоду. Нараз побачила я, як якийсь темний предмет вынурив ся з ріки і поплив до нашого човна. Я не могла пізнати, що се було, але мною перейшла дрож, коли Мурини почали видавати окрики переполоху і хотїли кинути весла на бік. Лише завдяки моїй зимній крови удало ся менї повздержати їх від того, но і я настрашила ся, коли пізнала причину їх переляку. Се був величанський крокодиль, що знаходив ся вже туй коло нашого човна і наміряв перевернути його своїм великим хвостом. Мусїло щось налякати потвора, бо був дуже подразнений.

Я стрілила до нього, але куля не зробила йому жадної шкоди і впала до води, а гнїв крокодиля подвоїв ся. Щораз дикшими ставали його рухи, аж врештї витягнув пащу до нас і до весел. Боязливі Мурини робили ріжні переполошені движеня і небогато бракувало, а були би самі перевернули човен через свою незручність. Тодї рішена на все вирвала я одному з них весло і впакувала його потворови в пащу. Відтак казала чорним веслувати як найскорше і коли крокодиль гриз весло з вскеклостию, ми плили без перешкоди дальше. Нїколи не забуду тої пригоди, котра належала до найнебезпечнїйших в цїлій подорожи.

Вкінци дістали ся ми до Елїзабетвіль, де мене бельгійські власти приняли дуже ввічливо, наче яку героїню — кінчить пані Робі своє цїкаве оповіданє.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Богдана Хмельницького, від. 133 У. Н. Союза, подає до відома всїм членам, що в суботу дня 10. жовтня с. р., має кождий явити ся на місячний мітінґ вже о год. 7. вечером. Неявивший ся член, або як спізнить 10 мінут, буде караний після статута. Не відтягайтесь, бо справи дуже важні до полагодженя. Най не бракне нї одного! За комітет: Т. Головчак, предс.; А. Будник, касієр; Т. Каськів, секр. 58-59

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Просьвіта", від. 204 У. Н. С. повідомляє всїх своїх членів і членкинь, що місячні збори відбудуть ся в суботу, дня 10. жовтня 1914 р. під числом 12 Іст 8-ма улиця (Ст. Маркс Плейс) в Ню Йорку. Обовязком кождого члена і членкині прибути на сї збори, бо є дуже важні справи до полагодженя. — І. Жовнір, предс.; М. Гупаловський, секр.; Н. Люлик, касієр.

ДО ВІДОМА ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ".

Сим повідомляємо всїх наших нових і старих передплатників, що на надсилані передплати не будемо висилати ніяких осібних поквітовань. Від тепер будемо такі поквітованя подавати при кождій адресї наклеєній на часописи. Там буде подана дата, до якого часу передплата зістала заплачена.

По упливі часу передплати не будемо висилати ніяких упімнень щодо відновленя передплати, а кождий передплатник, котрому буде залежати на тім, щоб не перервано йому висилки часописи, повинен сам звернути увагу на речинець скінченя передплати і завчасу її відновити.

Часописи не можемо висилати нікому на кредит, бо сего не дозволяє почтовий закон.

Адміністрація „Свободи".

ПОЗІР БРАТСТВА!

З огляду на се, що старий наклад книг для місцевих відділів Р. Н. Союза розійшов ся, Головний Уряд Р. Н. Союза постарав ся о новий наклад книг для місцевих відділів Р. Н. Союза в Америці після найдогіднїйшої системи провадженя діловодства.

Разом є ЧОТИРИ КНИГИ, а то: Метрикальна, вкладкова, касова і протоколова. Метрикальна (декляраційна) книга коштує $3.00
Вкладкова книга коштує $2.50
Касова книга коштує $1.50
Протоколова книга коштує $1.00

B239

Чотири книги поодиноко коштують $8.00, а хто возьме разом всї книги, платить $5.00. Тож тепер від нового року декотрі відділи Р. Н. Союза потребують висше згаданих книг. Котрий відділ хоче мати одну або більше з висше вимінених книг, має прислати належитість враз з розметом до Гол. Уряду Р. Н. Союза. Книги суть гарні і догідні.

ПРОТОКОЛ

з XIII. Головної Конвенції Р. Н. Союза в Америці, яка відбула ся на днях від 7-го до 12-го вересня 1914 р., в „Elmwood Music Hall" на розі улиць Elmwood & Virginia, Buffalo, N. Y.

(Дальше.)

Зіставлене маєтку.

Чинний стан.

Готівка	$148.944.28	
На позичках	33.600.00	
Реальність	19.500.00	
Позичка „Свободи"	25.975.57	**$228.019.85**

Довжний стан.

Власні фонди:

Резервовий	$121.057.20	
Розпорядимий	24.607.07	
Убогих	11.680.57	
Шкільний	9.903.23	**$167.248.07**

Чужі фонди:

Сирітський	**60.771.78**
	$228.019.85

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 31. липня 1914 р.

Семен Ядловський,
гол. фін. секр. Р. Н. Союза.

КАСОВЕ СПРАВОЗДАНЄ
Руського Молодечого Союза
за час від 1-го серпня 1912 р. до 31-го липня 1914 р.

ПРИХОДИ:

Серпень 1912 р.		
За місячні вкладки	442.99	
Разом		442.99
Вересень 1912 р.		
За місячні вкладки	407.04	
Разом		407.04
Жовтень 1912 р.		
За місячні вкладки	450.64	
Разом		450.64
Падолист 1912 р.		
За місячні вкладки	472.92	
Разом		472.92
Грудень 1912 р.		
За місячні вкладки	545.57	
Разом		545.57
Січень 1913 р.		
За місячні вкладки	465.88	
Процент до 1. січня	170.53	
Разом		636.41
Лютий 1913 р.		
За місячні вкладки	528.19	
Додатковий процент до 1. січня	85.27	
Разом		613.46
Марець 1913 р.		
За місячні вкладки	615.95	
Разом		615.95
Цьвітень 1913 р.		
За місячні вкладки	571.07	
Разом		571.07
Май 1913 р.		
За місячні вкладки	628.57	
Разом		628.57
Червень 1913 р.		
За місячні вкладки	600.30	
Разом		600.30
Липень 1913 р.		
За місячні вкладки	702.19	
Процент до 1. липня	297.05	
Разом		999.24
Серпень 1913 р.		
За місячні вкладки	678.33	
Разом		678.33
Вересень 1913 р.		
За місячні вкладки	703.90	
Разом		703.90
Жовтень 1913 р.		
За місячні вкладки	657.65	
Разом		657.65
Падолист 1913 р.		
За місячні вкладки	764.71	
Разом		764.71
Грудень 1913 р.		
За місячні вкладки	846.52	
Разом		846.52
Січень 1914 р.		
За місячні вкладки	837.48	
Процент до 1. січня	327.00	
Разом		1.164.48
Лютий 1914 р.		
За місячні вкладки	980.29	
Разом		980.29
Марець 1914 р.		
За місячні вкладки	981.47	
Разом		981.47
Цьвітень 1914 р.		
За місячні вкладки	941.11	
Разом		941.11
Май 1914 р.		
За місячні вкладки	1.029.94	
Разом		1.029.94
Червень 1914 р.		
За місячні вкладки	1.068.10	
Разом		1.068.10
Липень 1914 р.		
За місячні вкладки	1.028.37	
Процент до 1. липня	395.19	
Разом		1.423.56
Весь прихід від 1-го серпня 1912 р. до 31-го липня 1914 р. є		18.224.22

РОЗХОДИ:

Серпень 1912 р.		
Платня головних урядників	15.00	
Разом		15.00
Вересень 1912 р.		
Посмертних запомог виплачено	17.00	
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		37.00
Жовтень 1912 р.		
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		20.00
Падолист 1912 р.		
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		20.00
Грудень 1912 р.		
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		20.00
Січень 1913 р.		
Посмертних запомог виплачено	98.00	
„Свобода" за друки	180.50	
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		298.50
Лютий 1913 р.		
Посмертних запомог виплачено	400.00	
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		420.00
Марець 1913 р.		
Посмертних запомог виплачено	100.00	
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		120.00
Цьвітень 1913 р.		
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		20.00
Май 1913 р.		
Посмертних запомог виплачено	200.00	
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		220.00
Червень 1913 р.		
Посмертних запомог виплачено	300.00	
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		320.00
Липень 1913 р.		
Посмертних запомог виплачено	300.00	
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		320.00
Серпень 1913 р.		
Посмертних запомог виплачено	200.00	
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		220.00
Вересень 1913 р.		
Посмертних запомог виплачено	600.00	
Платня голов. урядників	20.00	
Звернено вкладки за Стефана Сиротяка, від. 15.	50.00	
Разом		670.00
Жовтень 1913 р.		
Посмертних запомог виплачено	400.00	
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		420.00
Падолист 1913 р.		
Посмертних запомог виплачено	400.00	
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		420.00
Грудень 1913 р.		
Посмертних запомог виплачено	100.00	
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		120.00
Січень 1914 р.		
Посмертних запомог виплачено	400.00	
Платня голов. урядників	20.00	
Нагорода голов. організатора за жовтень, падолист і грудень	19.50	
Разом		439.50
Лютий 1914 р.		
Посмертних запомог виплачено	100.00	
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		120.00
Марець 1914 р.		
Посмертних запомог виплачено	400.00	
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		420.00
Цьвітень 1914 р.		
Посмертних запомог виплачено	100.00	
Нагорода голов. організатора за січень, лютий і марець	24.60	
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		144.60
Май 1914 р.		
Посмертних запомог виплачено	300.00	
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		320.00
Червень 1914 р.		
Посмертних запомог виплачено	600.00	
Платня голов. урядників	20.00	
Разом		620.00
Липень 1914 р.		
Посмертних запомог виплачено	500.00	
Платня голов. урядників	20.00	
Нагорода голов. орґан. за цьвітень май і червень	21.85	
Разом		541.85
Весь розхід від 1-го серпня 1912 р. до 31-го липня 1914 р. був		6.286.45

Зіставленє.

На приходи зложились слідуючі позиції:

За місячні вкладки і відзнаки прийшло	16.949.18
Процент	1.275.04
Разом	18.224.22

На розходи зложились слідуючі позиції:

Посмертних запомог по 39 членах виплачено	5.515.00
Платня урядників	475.00
„Свобода" за грамоти	180.50
Нагорода орґанізаторови	65.95
Звернено вкладки членови	50.00
Разом	6.286.45

Прихід від 1-го серпня 1912 р. до 31-го липня 1914 р. був	18.224.22
З послідної XII. Голов. Конвенції остало	16.712.46
Разом прихід	34.936.68
Розхід від 1-го серпня 1912 р. до 31-го липня 1914 р. був	6.286.45
Готівка з кінцем липня 1914 р. остає	28.650.23

Зіставлене маєтку.

Чинний стан.

Готівка	**$28.650.23**

Довжний стан.

Резервовий фонд	**$28.650.23**

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 31. липня 1914 р.

Семен Ядловський,
гол. фін. секр. Р. Н. Союза.

(Дальше буде.)